

**Sprawozdanie z realizacji
Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami
Powiatu Leszczyńskiego
na lata 2021 – 2024**

Okres sprawozdawczy

za lata
2021 - 2022

Leszno, marzec 2023

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021 – 2024 został opracowany celem realizacji zapisów art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2022 r. poz. 840).

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021 – 2024 został przyjęty Uchwałą nr XXXII/193/2021 Rady Powiatu Leszczyńskiego z dnia 28 stycznia 2021 r. po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dniu 31.12.2020 r.

Realizując wynikający z art. 87 ust. 5 ww. ustawy Zarząd Powiatu sporządza sprawozdanie z realizacji Programu co dwa lata i przedstawia Radzie Powiatu. Niniejsze sprawozdanie obejmuje lata 2021 - 2022.

- I.** W Programie wyznaczono **priorytety**, dzięki którym możliwe jest osiągnięcie celu głównego. W ramach każdego priorytetu ustalono szczegółowe kierunki działań podejmowane przez Powiat Leszczyński.

1. Ochrona i rewitalizacja obiektów zabytkowych i budynków o wartościach lokalnych

1.1. Prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy obiekcie zabytkowym nieruchomym będącym własnością Powiatu Leszczyńskiego. Zabezpieczenie i utrzymanie obiektu oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie oraz korzystanie z niego w sposób zapewniający trwale zachowanie jego wartości.

Powiat Leszczyński jest właścicielem zabytkowych oficyn zamkowych w Rydzynie. Oficyny zamkowe pochodzą z XVII wieku, obecnie są siedzibą Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego, który jest jednostką organizacyjną powiatu. Oficyny są częścią założenia rezydencjonalno – urbanistycznego w Rydzynie uznanego za Pomnik Historii.

Samorząd sukcesywnie, od 2010 roku, finansuje prace prowadzone przy zabytku polegające na zabezpieczeniu jego stanu oraz zmierzające do zachowania materialnego dziedzictwa kulturowego.

W okresie sprawozdawczym w ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pn. „Ochrona zabytków” pozyskano dofinansowanie w wysokości:

Rok	Tytuł projektu	Kwota ogólna	Kwota dofinansowania	Wkład własny
2021	Rydzyna, oficyny zamkowe (XVIII w.) obecna siedziba Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego im. F. Ratajczaka – przebudowa dachów budynków Ośrodka etap II	457 012,48	292 672,79	164 339,69

Rok	Tytuł projektu	Kwota ogólna	Kwota dofinansowania	Wkład własny
2022	Rydzyzna, oficyny zamkowe (XVIII w.) obecna siedziba Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego im. F. Ratajczaka – przebudowa dachów budynków Ośrodka etap III	434 250,00	206 317,85	227 932,15
Suma za lata 2021 – 2022			498 990,64	392 271,84

Ponadto w okresie sprawozdawczym przeprowadzono modernizację obiektów SOSW w Rydzynie celem dostosowania do przepisów przeciwpożarowych. Przebudowa instalacji zewnętrznych i wewnętrznych wodociągowych i elektrycznych została w całości sfinansowana z budżetu Powiatu Leszczyńskiego

Rok	Kwota
2021	1 149 054,12
2022	877 099,56
Łącznie	2 026 153,68

1.2. Wydawanie przez Starostę na wniosek Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji o zabezpieczeniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem lub uszkodzeniem.

W okresie sprawozdawczym nie wpłynęły wnioski w wyżej wymienionej sprawie.

1.3. Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego

W okresie sprawozdawczym nie prowadzono badań we wspomnianym zakresie.

1.4. Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane

Rada Powiatu Leszczyńskiego nie podjęła dotąd uchwały w zakresie przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane. W związku z tym w okresie sprawozdawczym nie udzielono dotacji we wspomnianym wyżej zakresie.

Z uwagi na ograniczone środki finansowane, a także posiadanie przez Powiat Leszczyński oficyn zamkowych, które mają status Pomnika Historii i coroczne nakłady finansowe ponoszone na zachowanie ich historycznej materii, w okresie objętym *Programem* nie jest planowane podejmowanie wspomnianej uchwały.

1.5. Ochrona zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

Powiat Leszczyński posiada, aktualizowany na bieżąco, *Powiatowy Plan Ochrony Zabytków na Wypadek Konfliktu Zbrojnego i Sytuacji Kryzysowych dla Powiatu Leszczyńskiego*.

Plan w okresie sprawozdawczym aktualizowany był dwukrotnie, a informacja o zakresie aktualizacji została przekazana do Wojewody Wielkopolskiego i Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

2. Kształtowanie świadomości mieszkańców i popularyzacja wiedzy o regionie.

2.1. Funkcja społecznego opiekuna zabytków.

W okresie sprawozdawczym nie wpłynęły wnioski w sprawie ustanowienia społecznego opiekuna zabytków.

2.2. Umieszczanie przez Starostę w uzgodnieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na obiekcie zabytkowym nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków, znaku informującego o tym, że obiekt ten podlega ochronie prawnej.

W okresie sprawozdawczym nie wpłynęły wnioski w wyżej wymienionej sprawie.

2.3. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony zabytków kulturowych i przyrodniczych.

Zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi zostały określone w *Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego*. W ramach współpracy dotowane są zadania publiczne m.in. w zakresie:

- organizacji imprez kulturalnych związanych z promocją dziedzictwa kulturowego Powiatu Leszczyńskiego,
- upowszechnianiu i promocji twórczości kulturalnej mieszkańców powiatu w kraju i zagranicą,
- organizacji przedsięwzięć służących upowszechnianiu historii i kultury regionu na imprezach krajowych i międzynarodowych,
- wydawnictwa publikacji przedstawiających historię i dorobek kultury.

Podział dotacji w okresie sprawozdawczym przedstawia się następująco:

Rok	Ilość dotacji	Kwota dotacji
2021	9	20.380,00
2022	9	33.000,00
Łącznie	18	53.380,00

2.4. Wspieranie aktywności lokalnej mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego i opiekę nad nim

Rada Powiatu Leszczyńskiego nadaje tytuł „Zasłużony dla Powiatu Leszczyńskiego”. Uhonorowani zostają w ten sposób działacze społeczni i organizacje pozarządowe, które działają na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i rozwoju świadomości historycznej mieszkańców Powiatu Leszczyńskiego.

Począwszy od 2022 roku przyznawana jest również nagroda Starosty Leszczyńskiego pn. „Regionalista Roku”, która ma na celu uhonorowanie osób i organizacji w szczególności promujących historię i dziedzictwo kulturowe regionu.

W okresie sprawozdawczym przyznano wyróżnienia dla:

Rok	Osoba / organizacja
2021	Chór „Senior” w Kąkolewie Adam Podsiadły z Osiecznej Zofia Dragan z Bukówca Górnego
2022	Zespół Pieśni i Tańca „Marynia” ze Święciechowy Zespół Tańca Ludowego „Moraczewo” z Rydzyny.

3. Promocja zabytków, krajobrazu kulturowego i tradycji lokalnej

3.1. Działalność wydawnicza.

Powiat Leszczyński sukcesywnie dofinansowuje działania organizacji pozarządowych zmierzające do tworzenia wydawnictw opisujących dziedzictwo historyczne, zabytki oraz lokalne tradycje.

W okresie sprawozdawczym udzielono następujących dofinansowań:

Rok	Organizacja	Przedsięwzięcie	Kwota
2022	Stowarzyszenie „Lasocice z Pasją”	Publikacja poświęcona weteranom powstania listopadowego z terenu powiatu leszczyńskiego	400,00

3.2. Promocja poprzez media elektroniczne.

Promocja zabytków, atrakcji turystycznych i dziedzictwa historycznego powiatu leszczyńskiego odbywa się także przez kanały elektroniczne. Dzięki wykorzystaniu nowoczesnej technologii możliwe jest dotarcie do coraz większej grupy odbiorców i zachęcenie ich do skorzystania z bogatej oferty turystycznej regionu.

W okresie sprawozdawczym sfinansowano:

Rok	Przedsięwzięcie	Kwota
2021	Transmisja i nagranie wideo Koncertu Patriotycznego w Pawłowicach	600,00

3.3. Kreowanie wizerunku Powiatu Leszczyńskiego.

W okresie sprawozdawczym członkowie Rady Powiatu Leszczyńskiego oraz Zarządu Powiatu Leszczyńskiego cyklicznie uczestniczyli w imprezach związanych z promocją regionu leszczyńskiego. Były to zarówno spotkania, wystawy i targi na poziomie lokalnym, jak i odbywające się poza granicami powiatu.

4. Dziedzictwo kulturowe jako element rozwoju turystyki

Promocja dziedzictwa kulturowego oprócz wspomnianych działań w zakresie kultury, sztuki i ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, odbywa się także w ramach działań związanych z turystyką i krajoznawstwem.

Działania te dofinansowywane są w ramach *Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi organizacjami działającymi w sferze pożytku publicznego*, i związane są z:

- popularyzacją turystyki kwalifikowanej, organizacją rajdów i konkursów,

- utrzymaniem i rozwojem szlaków turystycznych na terenie Powiatu Leszczyńskiego.

Podział dotacji w okresie sprawozdawczym przedstawia się następująco:

Rok	Ilość dotacji	Kwota dotacji
2021	2	3.500,00
2022	2	4.500,00
Łącznie	4	8.000,00

Prowadzona jest także ścisła współpraca z organizacjami działającymi na rzecz promocji regionu, np. Organizacja Turystyczna Leszno – Region, Region Wielkopolska, Wielkopolska Organizacja Turystyczna.

5. Świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz dążenie do zachowania ład przestrzennego

5.1. Umocowanie ochrony zabytków w dokumentach planistycznych

Obiekty zabytkowe oraz formy ich ochrony uwzględniane są we wszystkich dokumentach planistycznych opracowywanych przez Powiat Leszczyński. Powiat włącza się także, na zasadzie wydawania opinii, w sporządzanie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” gmin wchodzących w skład powiatu. Szczególna uwagę zwraca się tutaj na zagospodarowanie krajobrazu kulturowego oraz sposobu ochrony zabytków.

5.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego

W przypadku pozwoleń na budowę w celu ochrony stanowisk archeologicznych i nawarstwień kulturowych respektowane są opinie i decyzje Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Prowadzona jest też ścisła współpraca z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków przy wydawaniu pozwoleń na budowę lub rozbiórkę obiektów budowlanych niewpisanych do rejestru zabytków, a objętych ochroną konserwatorską (ewidencje zabytków).

II. Dotacje udzielone przez instytucje zewnętrzne na zabytki na terenie Powiatu Leszczyńskiego niebędące własnością powiatu.

1. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Rok	Beneficjent	Tytuł projektu	Kwota całkowita	Kwota dotacji
2021	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Niepokalanie Poczętej w Oporowie	Oporowo, kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej (1640 r.): prace konserwatorskie, restauratorskie i organmistrzowskie instrumentu organowego (XVIII w.) – etap II.	63.445,00	50.000,00
	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Niepokalanie Poczętej w Oporowie	Oporowo, kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej (1640 r.): prace przy zabiegu fumigacji całej bryły kościoła wraz z drewnianymi elementami wyposażenia	129.733,02	60.000,00
2022	Fundacja Zamek w Rydzynie	Rydzyna, zamek (XV/XVIII): konserwacja i restauracja sztukaterii Sali Wielka Alkova oraz prace restauratorskie i budowlane przy moście północnym	615.459,29	554.000,00
	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Niepokalanie Poczętej w Oporowie	Oporowo, kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej (1640 r.) – łoża kolatorska (XVII/XIX): prace konserwatorskie i restauratorskie łoża kolatorskiej	60.365,72	35.365,72
	Dom Zakonny w Osiecznej Prowincji św. Franciszka z Asyżu, Zakon Braci Mniejszych – Franciszkanów w Polsce	Osieczna, klasztor ojców reformatów (XVII w.): wykonanie instalacji systemu sygnalizacji pożaru, instalacji elektrycznej i odgromowej.	394.341,32	390.000,00
Suma dotacji w latach 2021 - 2022				1 089 365,72

2. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Rok	Beneficjent	Tytuł projektu	Kwota całkowita	Kwota dotacji
2022	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Niepokalanie Poczętej w Oporowie	Kościół Parafialny z 1640 r. pw. Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Oporowie. Prace konserwatorskie polegające na zastosowaniu zabiegu fumigacji całej bryły kościoła wraz z drewnianymi elementami wyposażenia	bd	40.000,00
	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Niepokalanie Poczętej w Oporowie	Prace konserwatorskie i restauratorskie łożnicy kołatorskiej z kościoła (1640 r.) pw. Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Oporowie	bd	25.000,00
Suma dotacji				65.000,00

3. Urząd Miasta i Gminy Rydzyna

Rok	Beneficjent	Tytuł projektu	Kwota całkowita	Kwota dotacji
2021	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny w Dąbczu	Remont pokrycia dachowego i elewacji wraz z renowacją drzwi wejściowych kościoła pw. św. Katarzyny w Dąbczu – etap II (prace interwencyjne – naprawa uszkodzonego poszycia dachu)	70.000,00	50.000,00

III. Rejestr zabytków nieruchomych

Każdorazowy wpis lub zmiana w rejestrze oraz ewidencji zabytków zostają zgłoszone przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków do Starostwa Powiatowego w Lesznie.

W okresie sprawozdawczym dokonano następujących wpisów:

- do rejestru zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego

L.p.	Gmina / Miejscowość	Zabytek	Nr wpisu do rejestru	Data wpisu
1.	Krzemieniewo / Oporowo	Cmentarz przykościelny oraz ogrodzenie cmentarza z 2 bramami w zespole kościoła rzymskokatolickiego parafialnego pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Oporowie	1101/Wlkp /A	22.01.2021
2.	Krzemieniewo / Oporowo	Grobowiec Rodziny Morawskich: Józefa Morawskiego i Pauli z hrabiów Łubieńskich Morawskiej oraz księdza Wojciecha Morawskiego na terenie cmentarza przykościelnego w zespole kościoła rzymskokatolickiego parafialnego pw. Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Oporowie	1102/Wlkp/A	22.01.2021
3.	Krzemieniewo / Oporowo	Grobowiec Julietty z hrabiów Łubieńskich Morawskiej na terenie cmentarza przykościelnego w zespole kościoła rzymskokatolickiego parafialnego pw. Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Oporowie	1103/Wlkp/A	22.01.2021
4.	Krzemieniewo / Oporowo	Kaplica grobowa Rodziny Ponikiewskich na terenie cmentarza przykościelnego w zespole kościoła rzymskokatolickiego parafialnego pw. Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Oporowie	1104/Wlkp/A	22.01.2021

- do wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych:

L.p.	Gmina / Miejscowość	Zabytek	Nr zarządzenia	Data wpisu
1.	Święciechowa / Strzyżewice	Budynek dawnej szkoły przy ul. Lotniczej 2 w m. Strzyżewice	7/Le/WEZ/2022	22.07.2022